

Vlaams
Parlement

ingediend op **863** (2020-2021) – Nr. 1
22 juni 2021 (2020-2021)

Voorstel van resolutie

van Marino Keulen, Bert Maertens, Karin Brouwers,
Annick De Ridder, Martine Fournier en Marius Meremans

over het openbaredienstcontract van De Lijn

TOELICHTING

De Lijn staat voor een van de meest ingrijpende transformaties in haar geschiedenis. De uitrol van het decreet van 26 april 2019 betreffende de basisbereikbaarheid zal een totale omwenteling betekenen in het vervoerslandschap in Vlaanderen. Door een procedure bij de Raad van State over de gunning van de Mobiliteitscentrale is het momenteel jammer genoeg nog niet duidelijk wanneer de uitrol van het decreet op het terrein zal kunnen plaatsvinden.

Op 1 januari 2022 zal alvast het nieuwe openbaredienstcontract van De Lijn in werking treden. Op 11 december 2020 besloot de Vlaamse Regering om het interne operatorschap voor een periode van tien jaar toe te kennen, nadat De Lijn in 2020 in een benchmarkstudie werd vergeleken met een aantal andere operatoren in vergelijkbare gebieden als Vlaanderen. Die benchmarkstudie geeft een duidelijke indicatie over de werkpunten voor De Lijn om te kunnen evolueren naar een performantere organisatie.

De Lijn heeft immers een cruciale rol te vervullen voor de mobiliteit in Vlaanderen. Ze moet reizigers via een stipte en vlotte dienstverlening van punt A naar punt B brengen. Dat moet ze niet alleen op een duurzame en toegankelijke manier doen, maar tegelijk moet dit betaalbaar en kostenefficiënt zijn. Zo kan De Lijn mensen ertoe aanzetten om het openbaar vervoer te nemen en bijdragen aan de realisatie van de modal shift. Door de bediening van een efficiënt kern- en aanvullend net – aangevuld met een goed uitgewerkt vervoer op maat – biedt De Lijn een goede openbaarvervoersoplossing aan iedere Vlaming en helpt ze op die manier vervoersarmoede te bestrijden.

De Lijn moet daarvoor evolueren naar een dynamisch vervoersbedrijf. De actuele tevredenheidscijfers tonen aan dat er werk aan de winkel is. Het nieuwe openbaredienstcontract zal dan ook ambitieuze doelstellingen moeten bevatten die het imago van De Lijn bij huidige en potentiële reizigers positief beïnvloeden.

Een betrouwbare dienstverlening met oog voor toegankelijkheid en correcte realtimecommunicatie en -informatie is daarbij een prioriteit. Betrouwbare dienstverlening is gestoeld op stipte bussen en treinen. Afschaffingen door personeelstekort, materiaalpech en stakingen moeten zo veel mogelijk voorkomen en vermeden worden. Bij stakingen verzekert de continuïteit van de dienstverlening, die recent door het Vlaams Parlement werd goedgekeurd en als belangrijke schakel in het Vlaamse regeerakkoord (*Parl.St.* VI.Parl. 2019-20, nr. 31/1) is aangegeven, via een organisatie van werkwilligen een vervoersaanbod voor de reizigers. Er moet volop worden ingezet op veiligheid en zekerheid. Daarnaast moet werk gemaakt worden van flexibeler vervoersbewijzen en abonnementen, die overeenstemmen met de nieuwe werk- en verplaatsingsgewoonten. Het voor- en natransport door de combinatie van bus en (deel)fiets moet gefaciliteerd worden. Ten slotte moet De Lijn inzetten op innovatie, onder meer – maar niet alleen – door de toepassing van het principe van mobiliteit als een dienst (MaaS).

Het is onontbeerlijk dat De Lijn inzet op overleg en dialoog. Intern is een geslaagd sociaal overleg een van de bouwstenen van een goede dienstverlening (bijvoorbeeld door de continuïteit van de dienstverlening). Door sociale dialoog moeten stakingen worden vermeden. Extern is de afstemming met de lokale besturen, de vervoerregioraden en andere operatoren een absolute voorwaarde voor een openbaar vervoer dat ten volle tegemoetkomt aan de noden van de Vlaamse burgers. Het regeerakkoord stelt daarover het volgende: "In de vervoersregio's overleggen de diverse mobiliteitsspelers (...) op structurele basis met de lokale besturen, onder regie van het departement MOW. Zo kan er beter worden ingespeeld op de (lokale) vraag en wordt het combimobiliteitsbeleid mee van onderen uit aangestuurd. De

vervoerregio's hebben beslissingsrecht omtrent het aanvullend net en het vervoer op maat en geven advies inzake het kernnet dat in handen blijft van de Vlaamse overheid."

Het nieuwe openbaredienstcontract moet De Lijn dan ook stimuleren om overleg en dialoog een centrale plaats te geven.

Een betere werking van De Lijn zal er ook voor zorgen dat de toegewezen middelen optimaal ingezet worden. De uitgevoerde benchmarkstudie biedt De Lijn daarvoor een kapstok. Ook het regeerakkoord gaf daartoe al een aanzet: "We maken de beheersovereenkomst met De Lijn nog meer prestatiegericht en dus op basis van meetbare, ambitieuze prestatie-indicatoren." De Vlaamse overheid versterkt De Lijn: door het toekennen van het openbaredienstcontract krijgt de organisatie zekerheid en stabiliteit op langere termijn.

Een van de belangrijke opmerkingen in de benchmarkstudie handelde over het voertuigenpark. Het regeerakkoord haakt daarop in en bevat de volgende ambitie:

- "We laten in de nieuwe aankoopprocedures enkel zero-emissiebussen toe."
- "Het meerjarig investeringsprogramma rond het vernieuwen van de tramsporen en de vergroening van het rollend materieel wordt integraal uitgevoerd. Ten laatste in 2025 worden de stadskernen enkel nog emissievrij bediend. Ten laatste vóór 2035 rijden alle bussen in heel Vlaanderen emissievrij. Ook de (private) onderaannemers van De Lijn worden hier maximaal bij betrokken."

Het is dan ook evident dat het nieuwe openbaredienstcontract duidelijke ambities en doelstellingen, zowel op korte als op langere termijn, met betrekking tot de vergroening van het wagenpark moet bevatten.

Marino KEULEN
Bert MAERTENS
Karin BROUWERS
Annick DE RIDDER
Martine FOURNIER
Marius MEREMANS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- gelet op:
 - 1° het decreet van 26 april 2019 betreffende de basisbereikbaarheid;
 - 2° de nakende uitrol van basisbereikbaarheid op het terrein;
 - 3° de resultaten van de uitgevoerde internationale benchmarkstudie die in het decreet was opgenomen;
 - 4° de beslissing van de Vlaamse Regering van 11 december 2020 tot toewijzing van het interne operatorschap aan de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn;
 - 5° het ingaan van een nieuw openbaredienstcontract voor de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn op 1 januari 2022;
- vraagt aan de Vlaamse Regering om bij het opstellen van het nieuwe openbaredienstcontract met de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn:
 - 1° rekening te houden met de resultaten en aanbevelingen van de benchmarkstudie, en die om te zetten in werkpunten voor de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn. Meer specifiek gaat het erom dat De Lijn:
 - a) de chauffeurskosten en infrastructuurkosten documenteert;
 - b) een diepgaande analyse van de kostentoerekening laat uitvoeren om tot een relatieve performantie van bus (regie), bus (exploitant), tram en onderhoudskosten te komen;
 - c) de productiviteit van de chauffeur verhoogt;
 - d) het aandeel beladen kilometers per busvoertuig verhoogt;
 - e) de productiekosten voor bussen laat dalen;
 - f) in samenwerking met het Agentschap Wegen en Verkeer en de lokale besturen werkt aan een betere doorstroming om de stiptheid en betrouwbaarheid te bevorderen;
 - g) de ritlijnroosters aan de actuele situatie op het terrein aanpast en de stiptheid verbetert;
 - h) een formule invoert voor de berekening van de kostendeckingsgraad, die de vergelijking mogelijk maakt met de operatoren die in de benchmarkstudie waren opgenomen;
 - i) de kostendeckingsgraad verhoogt;
 - j) het aandeel van het openbaar vervoer in het totale aantal verplaatsingen van de burgers vergroot;
 - 2° de verdere elektrificatie van het wagenpark van De Lijn te realiseren zodat de doelstellingen van het regeerakkoord zo snel mogelijk kunnen worden behaald;
 - 3° De Lijn ertoe aan te sporen om nog sterker in te zetten op gestandaardiseerde, correcte en toegankelijke reizigersinformatie, in het bijzonder bij afwijkingen van de dienstregeling, met bijzondere aandacht voor reizigers die minder vertrouwd zijn met digitale toepassingen, zowel via de mobiele applicatie en de website als via aankondigingssystemen op de voertuigen en bij de haltes;
 - 4° de uitvoering van het masterplan voor toegankelijke halte-infrastructuur door de wegbeheerders te ondersteunen;
 - 5° ervoor te zorgen dat de reizigerstevredenheid verbetert en het imago van De Lijn wordt versterkt;
 - 6° ervoor te zorgen dat De Lijn blijft inspelen op veranderende reizigersverwachtingen, onder meer door flexibele, gebruiksvriendelijke en betaalbare tarief- en combiformules;
 - 7° proactief en toekomstgericht nieuwe mobiliteitstoepassingen zoals Mobility as a Service (MaaS) te ondersteunen, onder andere via een geschikt opendatabeleid;

- 8° erop aan te dringen dat De Lijn maximaal zorgt voor vlotte aansluitingen door goede afspraken met de andere openbaarvervoersmaatschappijen en met de vervoerregio's, en door het gebruik van nieuwe technologieën;
- 9° extra aandacht te hebben voor de verkeersveiligheid, vanuit de voorbeeldrol die De Lijn als publiek bedrijf heeft, via de blijvende vorming van de chauffeurs;
- 10° de uitvoering van het openbaredienstcontract jaarlijks door het Departement Mobiliteit en Openbare Werken te laten evalueren.

Marino KEULEN
Bert MAERTENS
Karin BROUWERS
Annick DE RIDDER
Martine FOURNIER
Marius MEREMANS